

UKRAJNA OKTATÁSI- ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

TURIZMUS
BACHELOR ÁLLAMVIZSGA
PROGRAMJA

A „242 Turizmus”
szak számára

Összeállították:
Berghauer Sándor
Fodor Gyula
Gergely Livia
Motsa Andrij
Nagy Tibor
Oláh Natália
Papp Géza
Sass Enikő
Scsuka Galina
Tarpai József
Tóth Attila
Virván Olga

Megerősítve
a Földtudományi és Turizmus Tanszék ülésén
7. sz. jegyzőkönyv, 2022. augusztus 29.

Bevezetés

A turizmus államvizsga ellenőrzi a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola turizmus szakos hallgatói szakmai felkészültségének a minőségét. Az idegenforgalom különböző területein szerzett jártasságon kívül a végzősök számot adnak alkalmasságukról a turisztikai irodákban és vendéglátóipari-létesítményekben való munkavégzésre, továbbá a hatékony rekreációs-turisztikai folyamat megszervezésére.

A turizmus államvizsga fő feladatai ennek megfelelően:

1. Átfogó képet alkotni a hallgatók ismereteiről az alapvető idegenforgalmi tárgyakkól.
2. Feltárni a turisztikai gondolkodás, a problémák megoldásához való alkotó hozzáállás készségét.
3. Számon kérni a szakmai fogások elsajátításának a szintjét a jövőbeni turisztikai szakemberek által.

A turizmus államvizsga programja

A turizmus államvizsga programja hat fejezetből áll:

- I. Turisztikai tevékenység szervezés
- II. Általános és regionális turizmusföldrajz
- III. Szálloda- és vendéglátóipar
- IV. Gazdaságtudományi tárgyak

I. Turisztikai tevékenység szervezése

I.1. Turizmuselmélet

A turista. A turisták tipizálása. A turisztikai magatartás. A turista költése. A turisztikai kereslet összetevői. Motiváció és turizmus. Szabadidő és turizmus. Jövedelem és turizmus. A turizmus infra- és szuprastruktúrája. Alapinfrastruktúra. A turisztikai infrastruktúra. Az elsődleges szuprastruktúra. A másodlagos szuprastruktúra. A turizmus hatásai. A turizmus kulturális hatásai. A turizmus gazdasági hatásai. A turizmus természeti hatásai. A turizmus és a fenntartható fejlődés. Tömegturizmus és alternatív turizmus.

I.2. Utazásszervezés

A vállalatok általános jellemzője, működésük célja. A turisztikai vállalatok alapvető funkciói. A turisztikai vállalatok fajtái és azok sajátosságai. A közlekedési ellátás rendszere a turizmusban és a közlekedési eszközök csoportosítása. A közlekedési szállítások fajtáinak és formáinak csoportosítási jellemzői. A közlekedési utazások fajtái és azok jellemzői. A turisztikai ügyintézés fogalma és alapvető fajtái. A turisztikai ügyintézés végrehajtásának nemzetközi és nemzeti törvényi alapjai. A turisztikai politika hatása a turisztikai ügyintézés egyszerűsítésére.

I.3. Kirándulásszervezés

Alapfogalmak meghatározása. Az idegenvezetés fejlődésének története. A csoportos utazás főbb jellemzői. A turisztikai útvonalak kidolgozásának fontosabb lépései. Az útvonalkészítés gyakorlati kérdései. Az idegenvezetői feladatok elméleti alapjai. Az idegenvezető. Az idegenvezető részére biztosított dokumentumok.

I.4. Animációs tevékenység szervezése

A szabadidős tevékenység fogalma. A szabadidős tevékenység helye az ember időbeosztásában. A szabadidős tevékenység ismérvei és célja. Az animáció tipizálása a turizmusban: turisztikai animáció, rekreációs animáció. A turisztikai animáció funkciói: adaptáló, stabilizáló, gyógy, információs, tökéletesítő, reklám. A turisták csoportosítása. A különböző kategóriájú turistákkal történő munka sajátosságai: korcsoportok, hozzáállás, szabadidős tevékenység beosztása, nemzetiségi sajátosságok, családi állapot.

I.5. Touroperating

Az utazásszervezők alapvető típusai. Tömegpiaci utazásszervezők. Szakosodott utazásszervezők: egy konkrét termékre/szolgáltatásra és piaci szegmensre. Helyi utazásszervezők. Kiutazó (iniciatív) utazásszervezők. Receptív utazásszervezők. A turisztikai termék promóciós és kivitelezési csatornái. A turisztikai termék értékesítésének szervezési formái. Az utazásszervező és utazásközvetítő közötti szerződéses kapcsolatok jellege. A túra projekt fogalma. A tervezés szakaszai. Várt eredmény és az egyes szakaszok jelentősége. A turisták tartózkodási programjának elkészítési elvei és végrehajtásának feltételei. A kidolgozás folyamata. A tartózkodási programok kidolgozásának szabályai.

I.6. A világ rekreációs létesítményei

A rekreáció kialakulásának történelmi előzményei. A szabadidős tevékenység lényege és fontossága. A szabadidős tevékenység alapvető társadalmi funkciói. A szabadidős tevékenység gazdasági hatékonysága. A turisztikai-rekreációs szolgáltatások fogalma, jellemzői. A turisztikai termék fogalma. A turisztikai-rekreációs erőforrások fogalma és jelentősége. A turisztikai-rekreációs potenciál fogalma. A turisztikai-rekreációs erőforrások besorolása, jellemzői. A természeti turisztikai-rekreációs erőforrások csoportjai. A turizmus természetére gyakorolt negatív hatásai. A társadalmi turisztikai-rekreációs erőforrások csoportjai. A gazdasági (infrastrukturális) turisztikai-rekreációs erőforrások csoportjai. A rekreációs helyszínek csoportosítása: Természeti környezet, outdoor rekreáció: domborzati, légköri viszonyok és vízi környezet. A természetben, emberek által kialakított rekreációs helyszínek: a városi parkok. Természetvédelmi területek, a nemzeti parkok, az épített környezet (játsszóterek, tematikus rekreációs terek).

I.7. Turizmuskutatás

Elvek a tudományos kutatásokban. A tudományos kutatások módszerei. Elméleti kutatási módszerek típusai. Az analitikus és statisztikus tudományos adatfeldolgozása helye és sajátosságai. A kvalitatív kutatási módszer fogalma, jellemzői, sajátosságai. A kérdőívvezés, mint elterjedt kutatási módszer a turizmusban. Kérdéstípusok, alkalmazásuk és feldolgozásuk sajátosságai. A minta fogalma és kialakítása, Reprezentatív mintavételezés. A tudományos kutatás folyamata és szakaszai-

I.8. Turizmusbiztonság

A biztonság kérdése a turizmusban. A turizmus biztonságának komplex értelmezése és földrajzi megközelítése. Nemzetközi turisztikai szervezetek. A gyalogtúrák biztonsága. A túravezető. Szellemi felkészültség — a túravezetés általános ismeretei. Túratípusok (magános,

páros, csoportos). Megfelelő felszerelés, személyi védőfelszerelés biztosítása. Környezeti és meteorológiai jellegű veszélyek. Pihenés a vízen és annak biztonsága. Búvárbiztonság. Lándzsás halászat. A víz alatti világ veszélyei.

I.9. A turisztikai tevékenység technológiája

Az utazásszervezők és az utazásközvetítők fogalma, besorolása és funkciói. Az utazásszervezési és utazásközvetítési tevékenység törvényi alapjai Ukrajnában. Az utazásszervezés munkafolyamata. Turisztikai dokumentáció. Az utazásszervezők és utazásközvetítők közötti szerződéses viszonyok. Az utazásszervezők bónusz- és jutalék programjai. Az információs és kommunikációs technológia hatása a turisztikai szolgáltatókra. Online szállásfoglalás. A szálláshelyszolgáltatás jellegzetességei. Szerződéses viszonyok a szálláshelyszolgáltatókkal. Szállás és étkezési szolgáltatás a turisták számára. Az utazásszervezés és értékesítés kapcsolata a közlekedéssel. A turisták biztosítása. Túra szolgáltatások. A túra szolgáltatások jogi szabályozása Ukrajnában. Hivatalos formaságok és vízum ügyek az utazások szervezése és lebonyolítása kapcsán.

I.10. Turizmustörténet

A Világ nagy utazói. Utazások az ókorban. A középkori utazások és jelentőségük. Ukrajna az ókori és középkori utazók leírásaiban. A technika fejlődésének hatása a turizmusra. Közlekedési eszközök fejlődése. Utazásokhoz szükséges kényelmi eszközök megjelenése és térhódítása. Kommunikációs eszközök megjelenése és turisztikai célú felhasználása. A modern turizmus kialakulása, annak okai. A modern turizmus kialakulásának gazdasági okai. Társadalmi igények és a turizmus kapcsolatrendszere. Politikai mozgatórugók a turizmusban.

II. Általános és regionális turizmusföldrajz

II.1. Turizmusföldrajz

A turizmusföldrajz alapfogalmai. Közép- (Csehország, Szlovákia, Lengyelország, Magyarország) és Délkelet-Európa országainak (jugoszláv utódállamok, Románia, Bulgária, Albánia,) turizmusföldrajza. Észak-Amerika országainak (Amerikai Egyesült Államok, Kanada, Mexikó) turizmus-földrajza. Ázsia és Óceánia országainak (Egyesült Arab Emírségek, Libanon, India, Kína, Japán, Thaiföld, Ausztrál Államszövetség, Új-Zéland) turizmusföldrajza. Afrika országainak (Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Tunézia, Marokkó, Kenya, Tanzánia) turizmusföldrajza.

II.2. Kárpátalja turizmusa

Kárpátalja természetföldrajzi adottságok idegenforgalmi szempontú értékelése. Domborzat és éghajlat. Folyók, tavak, vízesések. Ásvány- és termálvizek. Kárpátalja ember alkotta vonzerőinek értékelése. Várak, kastélyok. Templomok, fatemplomok, kolostorok. Fesztiválok, rendezvények. Egészségturizmus Kárpátalján. Természeti adottságok. Kialakulása és fejlődése. A kárpátaljai egészségturizmus fontosabb jellemzői. Egy választott kárpátaljai turisztikai útvonal bemutatása. Az útvonal helyszínei. Az útvonal fő attrakciójának bemutatása.

II.3. Ukrajna turisztikai erőforrásai

Ukrajna turizmusának fejlődése. A turizmus sajátosságai Ukrajnában. Ukrajna helye a világ turisztikai piacán. A turizmus fejleszthetőségének lehetőségei Ukrajnában. A turizmus hiányosságai Ukrajnában. Turisztikai régiók Ukrajnában. A régiófelosztás szempontjai. Ukrajna turisztikai régióinak általános jellemzése.

II.4. Európa turisztikai erőforrásai

A WTO által kialakított turisztikai nagyrégiók. Európai turisztikai nagyrégió. A közép-kelet-európai turisztikai szubrégió turisztikai erőforrásai. Az észak-európai turisztikai szubrégió turisztikai erőforrásai. A nyugat-európai turisztikai szubrégió erőforrásai. A dél-európai turisztikai szubrégió turisztikai erőforrásai.

II.5. Korunk turizmusának sokszínűsége

A turizmus osztályozása különböző kritériumok alapján. A turizmus osztályozása a turisztikai áramlatok irányai szerint. Belföldi turizmus. A turizmus osztályozása a területi lefedettség szerint. A turizmus osztályozása az utazás időtartama szerint. A turizmus osztályozása szezonális és intenzitása szerint. A turizmus osztályozása értékesítés és szervezés szerint. A turizmus osztályozása a szervezettség foka szerint. A turizmus osztályozása a szociodemográfiai jellemzők szerint. A turizmus osztályozása az utazás és a kiszolgálás szervezési formái szerint. A turizmus osztályozása a közlekedési eszközök szerint.

III. Szálloda- és vendéglátóipar

III.1. Szállodai alapismeretek

A kereskedelmi szálláshelyek csoportosítása: rendeltetés szerinti csoportosítás. A kereskedelmi szálláshelyek csoportosítása: minőség szerinti csoportosítás. A szállodák minősítése, osztályba sorolása. A szállodai tevékenység funkciók szerinti rendszerezése. Alaptevékenységek: elszállásolás, ellátás, egyéb szolgáltatások. Járulékos, kiegészítő tevékenységek. Front Office Manager munkaköri feladatai. Front Office tevékenységi körei. Front Office vendégciklus. Housekeeper munkaköri feladatai, tevékenysége. A Housekeeping munkakörei és feladatai.

III.2. Vendéglátás

A vendéglátás üzletkörei. A legfontosabb alapfogalmak. Kereskedelmi vendéglátóhelyek: melegkonyhás üzletek, italüzlet, cukrászda, egyéb vendéglátóhelyek. A HACCP élelmiszerbiztonsági rendszerfogalma. A HACCP rendszer alapelvei. Új technológiák a vendéglátásban. A vendéglátó áruforgalmi tevékenység szervezése, árubeszerezés, áruátvétel. raktározás, vételezés, termelés, értékesítés, szolgáltatás. Italismeret. Az italok csoportjai: alkoholtartalmú-, illetve alkoholmentes italok. Vendéglátás és étkeztetés: a terítés, tálalás és felszolgálás gyakorlati megközelítése.

IV. Gazdaságtudományi tárgyak

IV.1. Logisztika és turizmus

A túra logisztikája. Túrák és osztályozásuk. A túra logisztikai fejlesztése: lényege és sorrendje. Turisztikai útvonalak osztályozása. Közlekedési logisztika a turizmusban. A turisztikai logisztika elméleti alapelvei. A turisztikai logisztika komplex szerkezete. A turistaáramlás, mint a turisztikai logisztika kutatásának fő tárgya. A turisztikai logisztika alapfogalmai.

IV.2. Árképzés a turizmusban

A turisztikai árképzés alapvető aspektusai. Az ár társadalmi-gazdasági lényege, fogalma, fajtái és funkciói. Az árképzés történelmi fejlődése. Árpolitika és piaci konkurencia. A turisztikai termék kereslete és kínálata, mint az árképzés alapja. Az infláció fogalma. Az infláció fajtái és kialakulásának okai. Inflációs folyamatok és hatásai az árképzésre. Antiinflációs politika

IV.3. A turisztikai tevékenység jogi alapjai

Az utazásközvetítői és utazásszervezői tevékenység jogi alapjai. Az idegenvezetői tevékenység jogi aspektusai – a szerződések megkötésének sajátosságai. A turizmusbiztonság jogi szabályozása.

IV.4. Menedzsment a turizmusban

Szervezet fogalma és jellemzői. A szervezet belső környezete, a belső változók kapcsolata. A szervezete külső környezete: közvetlen és közvetett hatótényezők. A menedzsment funkciójának fogalma. A menedzsment funkcióinak csoportosítása és jellemzése. A menedzsment általános (alapvető) és konkretizált (speciális) funkciói. A menedzsment gazdasági funkciói. A menedzsment adminisztratív funkciói. A menedzsment társadalmi-pszichológiai funkciói.

IV.5. Információs rendszerek és technológiák a turizmusban

Az információs rendszerek kialakulása és térnyerése a turizmusban. Online információs rendszerek és technológiák. Informatikai szoftverek alkalmazása a turizmusban. Mobileszközök alkalmazása a turizmusban. Globális elosztó rendszereket (GDS – Global Distribution System). eWOM. Foglalási rendszerek. Keresőmotorok és ajánlóoldalak. Desztináció menedzsment rendszerek. Árkalkuláció, ár összehasonlító oldalak. GPS technológiák. Térkép- és útvonalszerkesztő rendszerek.

IV.6 Marketing a turizmusban

A marketing elméleti alapjai és azok gyakorlati felhasználása. A marketing lényege, meghatározásának fejlődése. Fogalmak, amelyek a marketing elméleti alapját alkotják. A turisztikai piac marketing kutatásai. A turisztikai piac csoportosítása. A turisztikai piac szerkezet és befogadóképessége. Piaci részesedés. A turisztikai termék marketing értékesítési politikájának tartalma és sajátosságai. A turisztikai vállalkozások és szervezetek reklámja a marketing kommunikáció komplexumában. A turisztikai reklám fajtái és sajátosságai. A

reklámtevékenység fő lépéseinek jellemzése. A turisztikai reklám terjesztési eszközeinek felhasználása, sajátosságai. Speciális reklámfajták a turizmusban.